

Missbruk dödar – Underrapportering om alkoholdödlighet

1950 personer dog av alkoholrelaterade skador 2014. Men eftersom vi ser alkohol som en del av vardagen blir dödsorsaken inte alltid tydlig.

Text: Anna Fredriksson | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 1 2016

Ett sätt att se hur Sveriges befolkning mår är att läsa statistik från Socialstyrelsens dödsorsaksregister. I registret används en WHO-kodning för sjukdomar och skador som är likadan över hela världen. Ett av syftena är att se hur många som avlider av sådant som hade kunnat undvikas.

2014 dog totalt 89 062 personer, varav 1950 av alkoholrelaterade skador och 765 av drogrelaterade. Daniel Svensson på Socialstyrelsen talar om underrapportering när det gäller alkohol.

– Alkohol är en socialt accepterad drog, laglig och som används av många. Eftersom vi betraktar alkohol som ett naturligt inslag i vardagen letar vi inte i första hand efter skador som hör ihop med det när någon dör.

När en narkoman dör är dödsorsaken många gånger tydligare. Då finns omständigheter som visar att personen är missbrukare och som snabbt bidrar till att man går vidare med till exempel blodanalys.

Uppskattningsvis finns 80 000 personer i Sverige med alkoholmissbruk och 29 500 med narkotikamissbruk. Idag ökar den alkoholrelaterade dödligheten särskilt bland äldre kvinnor.

Ingenting tyder på att personer med lägre utbildning skulle dricka mer, men konsumtionsmönstret kan vara annorlunda och i

statistiken ger det utslag.

Både män och kvinnor med enbart grundskoleutbildning har mycket högre dödlighet i alla åldersgrupper.

Precis när den här tidningen går till tryck kommer Socialstyrelsen att redovisa sitt regeringsuppdrag att utveckla statistiken om narkotikarelaterad dödlighet.

Det innebär att utifrån befintliga hälsodataregister beskriva bakomliggande orsaker och annan relevant information om den grupp som avlider till följd av narkotika eller där narkotika bidragit.

Kunskapen finns redan i statistiken, menar Daniel Svensson som varit projektledare för uppdraget. Det finns ett behov av fördjupade analyser av dödsfallen. Utöver köns- och åldersfördelning är till exempel information om dödsfallet är överdos eller självmord av intresse.

Men att bara dra slutsatser utifrån 765 drogrelaterade dödsfall 2014 jämfört med 589 året innan går inte, fastän många gärna velat göra det, menar Daniel Svensson.

– Rätt så många kommer att bli ganska förvånade av våra siffror, säger han.

– Hur man ska tolka tidsserierna, idag används de som mått på den förda politiken – här har vi förslag på förbättringar.

Anna Fredriksson

Läs mer:

SocialPolitik nr 1 2016:

[Världens drogproblem](#)

["Det behövs mer än en metod för ett lyckat resultat"](#)

["Vi kommer att skilja på bruk och missbruk"](#)